

M62

7

MEZŐKOVÁCSHÁZA

Városi Jogú Nagyközség

Tanácsa

Az új tanácsháza épülete

1984

908
M62

MEZŐKOVÁCSHÁZA
VÁROSI JOGU NAGYKÖZSÉG
TANÁCSHÁZA

Szerkesztette:

BALOGH GYÖRGY

Mezőkovácsháza
1984.

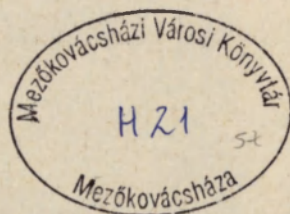
az adatokat, az alaprajzokat

B Á L I N T F E R E N C

a tanács Városfejlesztési és Ellátási Osztálya
Műszaki Csoport vezetője
szolgáltatta.

A fotókat:

BAKTAI FERENC, KOVÁCS SÁNDOR, RÓZSA
LAJOS készítették.

2109 AUG 26

Kiadja: Mezőkovácsháza Városi Jogú
Nagyközség Tanácsa V. B.

Felelős kiadó: Dr. Fekete Lajos tanácselnök.

Készült: 600 példányban.

Nyomda: UNIOR Orosháza,
Univerzális Szolgáltató Ipari
Szövetkezet

Száz évvel ezelőtt 1884. július 6-án a mezőkovácsháziak ünnepélyes keretek között helyezték el épülő községházuk a jegyzői lakásuk alapkövét.

Az épület alapjába, a kialakult építési szokásoknak megfelelően- "Emlék-irat"-ot helyeztek el, melyben az utókort kívánták tájékoztatni a községháza s jegyzői lak építéséről, a község addigi történetéről.

A volt községházát, mely 1950-től tanácsházaként működött műszaki, technikai, községrendezési okok miatt 1984. március havában lebontották.

A Városi Jogú Nagyközségi Tanács úgy döntött, hogy az alapköben talált "Emlék-irat"-ot, elődeink üzenetét közreadja. Ugyanakkor a felépült új tanácsháza építéstörténetéről tájékoztatja a jelen és jövő nemzedékét.

E tájékoztatóban nem térünk ki a község történetére. Görög János: Mezőkovácsháza nagyközség telepítésének és 100 éves fennállásának vázlatos ismertetése /Mkháza, 1914./, Emlékkönyv Mezőkovácsháza község alapításának 150. évfordulójára /Szerk. Dankó Imre. Mkháza, 1964./, Mezőkovácsháza harmincöt éve 1944-1979. /Szerk. Balogh György. Mkháza, 1979./ című könyvekből az ismert. Feldolgozásra került az Új Alkotmány Termelőszövetkezet, a gimnázium, a Mezőkovácsháza és Vidéke ÁFÉSZ története is. A Békési Élet című tudományos antológiában, a Békés megyei Népszerűségben több tanulmányt, cikket jelentettünk meg a község múltjáról, jelenkori fejlődéséről. Bár községtörténetet nem írunk, úgy véljük mégis meg kell emlékeznünk a község fejlődésének, a magyar közgazdaság irányításában betöltött szerepének fontosabb eseményeiről.

Mezőkovácsháza 1872-től 1984-ig járási székhely község volt. A község életében alapvető változást 1944. október 6-a, a felszabadulás hozott. Akkor a költő Petőfi Sándor szavai határozták meg a község vezetőinek és lakosainak a legfontosabb feladatokat.

"Bármily erővel, bármily áldozattal,
Bár mind egy szálig elvesztek belé,
Hazát kell nektek is teremteni!
Egy új hazát, mely szebb a réginél
És tartósabb is, kell alkotnotok,
Egy új hazát, ahol ne legyenek
Kiváltságok kevély nagy tornyai,
Sötét barlangok, denevértanyák,
Egy új hazát, hol minden szögletig
Eljusson a nap, s tiszta levegő,
Hogy minden ember lásson s ép legyen..."

/ Petőfi: A nemzetgyűléshez /

Az új haza építésének elengedhetetlen feladata volt a közigazgatás korszerűsítése. Új közigazgatási rendszert, a tanácsok rendszerét hozták létre, demokratikus választások alapján. Mezőkovácsháza dolgozói 1950. október 22-én 80 rendszer és 40 póttagból álló tanácski testületet választott. A tanács hivatali apparátusa a község házában - ez időtől kezdve a tanács házában - kezdte meg működését. A tanács alapvető feladata és célja nagy proletárköltőnk József Attila szavaival:

"...a hozzáértő dolgozó
nép gyülekezetében
háryni-vetni meg száz bajunk..."

/ József A.: Hazám /

A tanács - a község lakóinak támogatásával - nem csak meghányta-vetette, hanem a szükség-

leteknek megfelelően, a lehetőségek határain belül meg is oldotta "száz bajunk"-at.

A tanács vezetésével a község dinamikusan fejlődött. Ennek bizonyítéka az is, hogy Békés megye Tanácsa a 37/1/1969-es számú határozatával 1970. január 1-el Mezőkovácsházát nagyközséggé nyilvánította. Az országban lezajló közigazgatási átszervezések következtében a járások megszüntetésével egyidőben 1984. január 1-től pedig Mezőkovácsháza városi jogú nagyközség lett.

Balogh György

A tanácsháza építéstörténete

A Békés megyei Tanács 1975. évben elkészítette és jóváhagyta a megye ötödik ötéves tervét. E terv tartalmazta, hogy Mezőkovácsháza nagyközségben 10 millió Ft-os beruházással új tanácsházát kell építeni. A beruházási terület előkészítését, az építési, kivitelezési és berendezési tervek elkészítését Mezőkovácsháza Nagyközség Tanácsa Végrehajtó Bizottsága Szakigazgatási Szerve kapta feladatul.

A szakigazgatási szerv 2408/1975. számú iratával a Békés megyei Tanácsi Tervező Vállalattól 1975. október 15-én megrendelte az építendő tanácsháza programjának és kiviteli terveinek elkészítését.

A programfelvétel Mezőkovácsházán 1975. december 10-én Bertók Ferenc VB titkár, Hajdara Béla műszaki csoportvezető, Pauló László a Békés megyei Tanács Tervező Vállalat megbízottja jelenlétében elkészült. Ennek alapján az új tanácsházát az összevont rendezési tervben meghatározott helyen az ugyancsak programszinten megtervezett 12 tantermes iskolától délnyugati irányban kell felépíteni. Az igénybevevő telkek az 571 és az 572/1. helyrajzi számú telkeken, az 573. helyrajzú telkek határáig. Az épületet előkertesen kell elhelyezni, a tervezett iskola vonalára. Biztosítani kell az iskolaudvar feltárását szolgáló út helyét az iskola és a tanácsháza között, valamint gyalogjárdát tekintettel arra, hogy a Fáy utca innen lesz megközelíthető.

Az épület szerkezetét UNIVÁZ vagy hagyományos szerkezettel kell megoldani, feltételezve a házilagos kivitelezhetőséget is. Az épületre 10 millió Ft van előirányozva.

Az épület szint száma, az iskola épületéhez

igazodva, földszint és két emelet, részben alápincézett. Az épületben az alábbi helyiségcsoportok alakítandók ki: 14,4 m² alapterületű helyiség, 25,-28,8 m² alapterületű helyiség 13,-43,6 m² alapterületű helyiség 1,-116,8 m² alapterületű helyiség 1. - összesen 43 helyiség 1040,4 m² alapterülettel. Az épület fűtését a 12 tantermes iskola kazánházáról kell biztosítani. /Az iskola kiviteli tervénél ezt figyelembe kell venni./ Az elektromos energia ellátást a Délmagyarországi Áramszolgáltató Vállalat szakvéleménye alapján kell megoldani. Ivóvíz ellátás, szennyvíz elvezetés az Árpád utcán lévő hálózatok felhasználásával tervezendő. Az épület előtt, az út mellett szigetelt leválasztott parkolóhelyek alakítandók ki.

A beruházási program elkészítésének ideje alatt Mezőkovácsházán a fentebb jelzett helyrajzi számú telken, az Árpád utca 176. sz. alatti lakóház ingatlan kisajátításra került. Az épületet a Költségvetési Üzem szocialista brigádjai társadalmi munkában lebontatták, a terepet rendezték.

A beruházási program 1976. október 20-ra elkészült. E szerint a tanácsháza UNIVÁZ szerkezetből, földszint + két emeletes épületként és az ehhez csatlakozó földszintes előadóteremmel kerül megépítésre. A beruházás teljes költségelőirányzata 13,186 000.- Ft. volt.

A beruházási programot Mezőkovácsháza Nagyközségi Tanács Végrehajtó Bizottsága 81/1976. XI. 2. számú határozatával jóváhagyta, és kérte a Tervező Vállalatot, hogy ez alapján készítse el a kivitelezési tervet. A tervező vállalat 1977. május 27-én a kivitelezési tervek elkészítésére a tanáccsal a szerződést megkötötte.

A Békés megyei Tanács V.B. Terv Osztály a beruházási programban előirányzott bekerülési összeget magasnak találta, ezért a program módosítását rendelte el 1977. július 29-én.

A módosított programban az épület irodahelyiségeinek alapterülete egyharmadára csökkent. A háromszintes épület egy-egy szintjén 18 egység helyezkedik el. Egy egység 14 m^2 , tehát összesen $54 \text{ egység} - 746 \text{ m}^2$.

A módosított beruházási programot a tervező vállalat 1978. júniusában elkészítette. A Békés megyei Tanács VB Terv Osztály azt 1978. június 29-én, Mezőkovácsháza Nagyközség Tanácsa Végrehajtó Bizottsága az 56/1978. VII. 13. VB. számú határozatával elfogadta és kérte a tervező vállalatot a kiviteli tervek elkészítésére. Az eltölgadott program alapján a beruházási költségelőirányzat 11.747.700.-Ft. lett.

A Békés megyei Tanács Tervező Vállalata a korábban megkötött tervezési szerződést felmondta, mivel a beruházó állásfoglalása szerint csak 1979 második negyedévében lesz szükség kiviteli tervekre, mert az építés áthúzódik a VI. ötéves tervre.

1979. november 12-én a tervező vállalat és a Mezőkovácsházi Építőipari és Szövetkezeti Közös Vállalat, a kijelölt kivitelező között egyeztető tárgyalásra került sor. A Nagyközségi tanács a kivitelezés meggyorsítása érdekében az UNIVÁZ szerkezeti elemeket a gyártó vállalattól megrendelte 1979. november 25-én. Ugyanakkor a tervező vállalatnak újabb megbízást adtak a kiviteli és belsőépítészeti tervek elkészítésére.

Közben a Mezőkovácsházi Építőipari és Szövetkezeti Közös Vállalat a tanácsháza építési munkálatait nem vállalta. Az építési munkálatok kivitelezésével végül is 1980. február 5-én a Békés megyei Tanács Építő-Szerelő Ipari Vállalatát bízták meg. A kivitelezési tervek 1980. március 4-én elkészültek. Az építési engedélyt 627/1980. szám alatt Mezőkovácsháza Nagyközség Tanácsa Szak-

igazgatási Szervének Műszaki Csoportja 1980. március 31-én kiadta. Az építkezés műkaterületének átadására, az épülettsarok pontjainak kitűzésére 1980. szeptember 24-én került sor. A Békés megyei Tanács Építő-Szerelő Ipari Vállalata az alapozási munkákat 1980. október 1-én elkezdte.

A tervező vállalat 1980. december 11-én a park-építés kiviteli tervét is leszállította. Mezőkovácsháza Nagyközségi Tanács Végrehajtó Bizottsága a magas tervezési díj miatt a tanácsháza belső építészeti tervének készíttetését 1981. január 12-én lemondta. 1981. február 1-i hatállyal a Békés megyei Tanács Építő-Szerelő Ipari Vállalata megszűnt. Az építést, mint jogutód a Délmagyarországi Építőipari Vállalat végezte. Az építési szerződést felülvizsgálta és a tanácsháza építésének befejezési határidejét 1982. március 30-ban határozta meg.

Mezőkovácsháza Nagyközség, Tanácsa Végrehajtó Bizottsága korábbi álláspontját felülvizsgálta és 1981. április 6-án a tervező vállalattól a belső építészeti tervek elkészítését újra megrendelte.

Az államigazgatási munka korszerűsítésében elért eredmények alapján az ügyfélszolgálati irodák bevezetésével, - a megyei szervek egyetértésével - az épülő tanácsháza tervmódosítására került sor, 1981. július 3-án. A földszinten az adócsoport részére tervezett irodák helyett fülkrendszerű ügyfélszolgálati tér került betervezésre.

A Békés megyei Tanács VB Terv Osztálya a 2799/1981. számú 1981. augusztus 14-én kelt levelében közölte, hogy részben az épületanyag árváltozások, részben más indokok alapján a tanácsháza építésére 15 millió Ft. áll rendelkezésre. Ebből a belső építészetre mintegy 2,8-3 millió Ft. fordítható. A belsőépítészeti terveket ez alapján kell elkészíteni.

Ezen előirányzatot a Terv Osztály 16.623.000 Ft-ra módosította 1981. október 6-án.

Az építővállalat a belsőépítészeti munkákat csak 1983-ban tudta volna elvégezni. Ezért a belső-építészet kivitelezőjének a Mezőkovácsházi Költés-gyűjtési Üzemet jelölték ki, hogy a tervezett átadási határidőt tartani lehessen. A belsőépítészeti terv lényeges elemei a következők voltak:

- A házasságkötő teremben és a tanácssteremben gipszkazettás álmenyezet készítése, az oldalfalak faburkolattal készüljenek.
- A tanácssterem padlóburkolata szőnyegpadló, a házasságkötőteremé pedig fényezett mészkőlapok legyenek.
- A vezetői irodák fal burkolata tapéta, padlóburkolata szőnyegpadló legyen.
- A házasságkötőterem berendezése modern egyedi darabokból álljon.
- Az épületre jellemző a mobil bútorozás, néhány irodában beépített szekrénnel.
- Külön hangosítást kell bevezetni a tanácssterembe és a házasságkötőterembe.

Az épület kivitelezési, átadási ideje nem látszott biztosítottnak. Ezért a Nagyközségi Tanács Végrehajtó Bizottsága 1982. január 30-án, majd április 30-án a helyi építővállalatok és a kivitelező részvételével megbeszélést hívott össze.

Erre nagy szükség volt, mert a kivitelező vállalat építőmunkás létszámhiányra hivatkozva az építést leállította. A megbeszélés alapján a belső falazási munkák végzésébe a Mezőkovácsházi Uj Alkot - mány Termelőszövetkezet építőbrigádja besegített. A külső út, járda és parkoló építését alvállalkozóként a Mezőkovácsházi Építőipari Szövetkezet Közös Vállalata végezte el.

A problémák sora nem oldódott meg, mert ezután a kivitelező vállalat a szükséges és megfelelő építőanyagokat nem tudta biztosítani. Sőt újabb munkaerőhiányra hivatkozva a belső szobafestő-mázoló munkákat alvállalkozóként a Mezőkovácsházi Új Alkotmány Termelőszövetkezet építőbrigádja végezte el. Közben elkészült a tanácsháza melléképületének beruházási programja. Ez garázst és raktárakat tartalmazott. A kiviteli tervek és a kivitelezés eddig pénzügyi fedezet hiánya miatt nem következett be.

A Békés megyei Beruházó Vállalat 1983. március 22-én ütemellenőrző tanácskozást hívott össze, mert a kiviteli szerződésben a vállalat az épület elkészültének és átadásának határidejét 1983. június 20-ra jelölte meg. A Költségvetési Üzem a belsőépítési munkákat 1983. augusztus 15-re, a parképítési munkákat 1983. október 31-re vállalta elkészíteni.

E tárgyaláson a Megyei Tanács Terv Osztálya bejelentette, hogy további határidő módosításhoz nem járul hozzá. 1983. május 6-án újabb ütemellenőrző megbeszélésen megállapították, hogy az építővállalat átadásra póthatáridőt jelölt meg, 1983. augusztus 31-i időponttal.

A beruházó a Megyei Tanács Terv Osztálya közölte, hogy a póthatáridőt, mint kötbérterhes határidőt tudomásul vette, de a szerződés lejártától 1983. június 20-tól, hivatalosan bejelenti a kötbér igényt. Az épület a póthatáridőre sem készült el. A mezőkovácsházi tanács kezdeményezésére 1983. augusztus 23-án újabb, majd szeptember, október hónapokban ismételt megbeszélésekre került sor, melyeken az átadás időpontját 1983. november 7-ben jelölték meg. E megbeszélések is eredménytelenek maradtak, mert a vállalat e határidőt sem tartotta be.

A Délmagyarországi Építőipari Vállalat végül 1983. december 19-én jelentette be az épület elkészültét. A műszaki átadás-átvételi eljárás során készült jegyzőkönyvben felsorolt hibák kijavítását 1984. január 20-ig kellett a vállalatnak elvégezni. A kulcsátadás-átvételi eljárásra 1984. február 17-én került sor. A még ekkor is meglévő építési hibák jegyzőkönyvbe rögzítésre kerültek, s az építő vállalat vállalta, hogy azokat 1984. február 29-ig megszünteti.

A Megyei Tanács Beruházási Vállalata a mezőkovácsházi tanácsháza beruházás üzembehelyezési eljárását 1984. március 5-re összehívta. Ott megállapították, hogy az épület jelenlegi készültségi fokát figyelembe véve az üzemeltetésre alkalmatlan. Ezért az üzembehelyezési eljárást meghiúsítják.

Az államigazgatás átszervezése következtében 1984. január 1-től a járások, mint közigazgatási egységek megszűntek. Mezőkovácsháza városi jogú nagyközség lett. Mezőkovácsháza Városi Jogú Nagyközségi Tanácsa 1984. január 2-től munkáját a volt Járási Hivatal épületében folytatja.

A városi jogú nagyközség tanácsának hivatali apparátusa megnövekedett. Ez azt is jelentette, hogy az épülő, 30 főre tervezett tanácsháza szűknek bizonyult. Ezért szükségessé vált, hogy az ügyfélszolgálati iroda helyén is irodák legyenek kialakítva, mely a belsőépítészeti terv ismételt módosítását jelentette. A belsőépítészeti kivitelezés és az épületen lévő műszaki hibák kijavítására sor került. A 20 millió forintos beruházással épült új tanácsházát 1984. augusztus 20-án ünnepélyes kezetek között adták át a község lakóinak.

Mezőkovácsháza Városi Jogú Nagyközség Tanácsa 1984. január 1-i hatállyal az alábbi szakigazgatási szerveket hozta létre:

Mezőkovácsháza Városi Jogú Nagyközség Tanács VB

- Titkársági Osztály, vezetője Varga Jánosné.
- Pénzügyi- Terv- és Munkaügyi Osztály, vezetője Dancsi Mihály.
- Művelődésügyi- Egészségügyi és Sport Osztály, vezetője Pántya Imréné.
- Városfejlesztési és Ellátási Osztály, helyettes vezetője Csepreghy Elemér.
- Igazgatási Osztály, vezetője Vargáné, dr. Magony Margit.

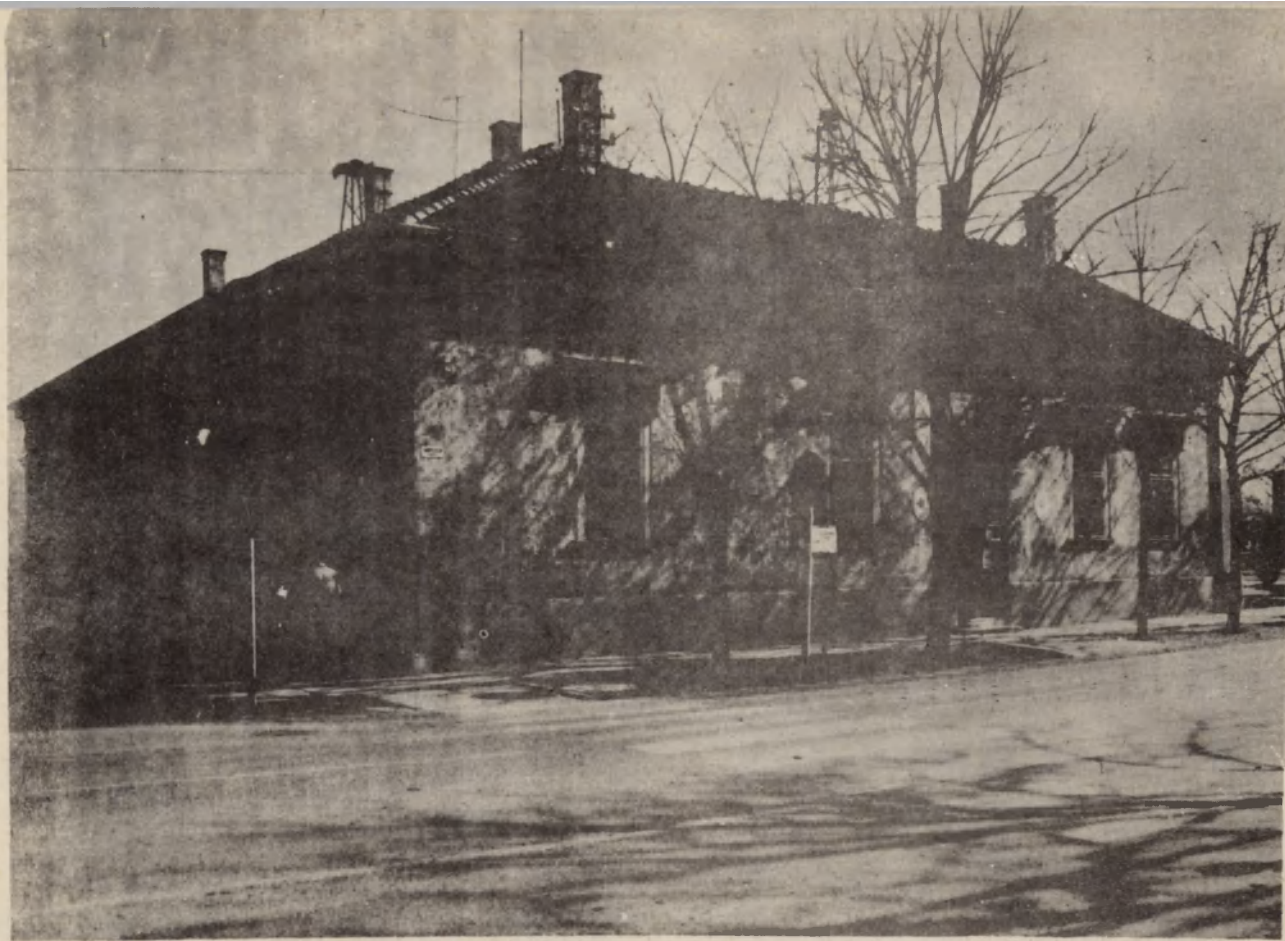
A Tanács Végrehajtó Bizottsága tagjai:

Dr. Fekete Lajos tanácselnök,
Földi János tanácselnökhelyettes,
Szarvas Attila tanácselnökhelyettes,
Dr. Szlávik György vb. titkár,
Biró Vilmos, Merényi József, Ókrös Mátyás,
Szekeres Lajosné, Laluska Mihályné, Sándor László, Szabó István, Zsótér László, László János vb. tagok.

A község lakossága és a községvezetés eredményes munkája alapján gyors ütemben fejlődik a község.

E fejlődést látva, valamennyi lakosunk jogos igénye alapján reméljük és bizunk abban, hogy az új tanácsházán, valamennyiünk örömeire belátható időn belül olyan felirat lesz olvasható, Mezőkovácsháza Városi Tanács.

Balogh György

Az 1884-ben épült községháza - 1950-től
1984-ig tanácsháza-épülete.

M Á S O D I K R É S Z

EMLÉK - IRAT

Mező-Kovácsháza község községházának s jegyzői lakának 1884 évben eszközölt építésére vonatkozólag.

- . -

Mezőkovácsháza község területének nagyon korlátolt volta, nem állította az egész községet - különösen mint erkölcsi testületet - azon szerencsés helyzetbe, hogy törzs vagyonnal rendelkezék. - Ennek következménye lett, hogy bár szorgalmas s erőtéljes lakosság lakta: a saját életfenntartás s gyarapodásra épen nem bőven nyert, - bár jó minőségű, földművelésből volt kizárólag fedezni kénytelen az erkölcsi testület kívánta jövedelmeket; - s előállítani a szükséges középületeket különösen a jelenben alapkövezett községházát. -

Ezen felette súlyos viszonyok a diszes községi iskola, templom, lelkészlak és kántorilak felállítását után, különösen nehezzé tették a községháza és jegyzői lak felállítását a közkölségből, - s így történt, hogy 1878-1883 ig évenként 1000 Ft. s 1884 évben 2000 Ft összesen 7000 Ft gyűlvén be, - s kiégetettvén a szükséges téglak is, - a már majd nem összerogyással fenyegető régi primitív kivitelű községháza: komoly feladattá rendelte az építési mozgalom megindítását. Az előirányzat s terv elkészítettvén, - bár jelentékeny mennyiségű utó kivetés látszott elkerülhetetlennek, - a községi képviselőtestület 10/1883 s 6/1884 számú határozatával az építés elhatározott - s Csanád megye Törvényhatóságának 114/1884 kgy. számú intézkedésével ezen határozat helyben hagyatott olyként, - hogy a hiányzó építési költség 1000 Ft évenkénti kivetésből fedeztessék. -

Ennek kifolyásaként Szlavitsek és Kondorossy aradi lakos s társépítésszek által a község háza s jegyzői laknak felépítése oda nem számítva a készletben levő téglát 13 600 forintért elvállaltatott, - az építés 1884 évi Junius hó 24-én megkezdetett s az alapkö Julius hó 6 án letétetett.

Az előre bocsájtottak eléggé indokolják - hogy a diszes két épület felállítása körül közvetve vagy közvetlen közreműködött megyei, járási és községi tisztviselők, s különösen az anyagi részt viselt s véghetetlen súlyos megterheléssel küzdött közlakosok nevei az utókor részére megörökíttessék, - hogy az utókornak bizonyíték s követendő példának szolgáljon, - miként közccél elérésére bármely áldozat sem nagy, s a jóakaró buzgalom érdeklődés s tevékenység mindenkor megtermik gyümölcsüket.-

E téren nem kevesebb része van, - bár nem szorosan tartozik a megyei tisztviselők sorába - krivinai Lonovics József főispán Ur ő méltóságának, - valamint a megyei kormányzat azon gondoskodása folytán hogy a község körében levő puszták a község keretébe osztattak, - s ez által a különben erőtlén község közterhei viselésében a birtokos s annak bérlői jelentékenyen részt vesznek, - szintén és pedig oroszán része van a m.kir.kincstár mint birtokos s a Mezőkovácsháza községhez tartozó előbb említett birtok bérlőinek; - s ezen kívül a szellemi és hivatalos közreműködés által is kitünt Végh Aurel kir.Tanácsos s kir. kincstári jószág Igazgató Urnak.-

A közvetett közreműködés által érdemeket szerzett megyei tisztviselők Dr. Meskó Sándor kir.Tanácsos Alispán, Földeáki Návay Imre fő - jegyző, Ochring József I^{so}, Vastagh Frigyes II^{od}

aljegyző, Telekesy Török Imre főügyész, krivinai Lonovics Albert árvaszéki elnök, sárkeresztúri Urbanics Kálmán, görgői Farkas László, és magyar Kossa Dezső árvaszéki ülnökök Dr. Meskó János kir. Tanácsos főorvos, Bartolomeidesz János főszámvevő, Vajda Ferencz alszámvevő, görgői Farkas Mihály főpénztárnok, Nemczik István főpénztári ellenőr, bisztrai Balku Gyula árvaszéki pénztárnok, Raffay Lajos ellenőr és Baksa Béla nyilvántartó urak,- Kovácsháza járási tisztviselők: vágvecsei Babó Lajos szolgabíró, felsőeőri Cseresnyés János szolgabírósegéd urak,- községi tisztviselők: Bagyik Antal jegyző, Székessy Antal jegyző segéd, Dr. Kuthy Elek körorvos, Flok István bíró, Szabó András tv.bíró, Bagyik Mihály közgyám, Ondák Márton adószedő, Papp János, Papp Ferencz és Mihály Mihály esküdtek, - megemlítvén hogy a minden dolog alapját képező közvetlen tényezők,- illetve közadózók,- névsora, térkimélés szempontjából összeírásban ide csatolva található.-

S most,- hogy még nyilvánvalóbb legyen mi-ként a községház és jegyzői lak építése mint, - már több középületek megelőzte által,- ismét a községre súlyosodott teher a legeclatásabb igazolványa az erkölcsi testület életrevalósága, szorgalma és előre haladási törekvésének,- más részt hogy a község homályos története örökfeledésbe ne enyésszék, helyén álló följegyezni az utókor-nak, a még tudomásra levőket.-

E község a jelenleg Tót és Ref. Kovácsháza község s hozzá tartozó pusztákkal együtt, Gróf Fekete Ferencz,- mint a régi Gróf Fekete család utolsó sarjának - képezte birtokát,- s általa a XIX ik század elején bérbe adatott,- és pedig az akkor általán Kovácsházi pusztának nevezett birtok nagyobb, délkeleti része, mely jelenleg Mezőkovácsháza községét képezi,- sárosfalvi Bit-tó Albertnek,- ki akkor Sárosmegye főispánja, s

Silingyia birtokosa volt. Bittó Albert hihetőleg a dohány feles termelése, fuvarerő nyérése,- s arra tekintettel, miként a telepítés idejében a föld évi hasznobére alig volt 30 pengő illetve 50 uj krajczár holdankint s pár évtized múlva már 5 forintra emelkedett ma napság pedig az átlagos hasznobér 16-17 forintot tesz ki: hihetőleg a föld értékének is emelése czéljából.1813 vagy 1814 évben bér rendszerrel telepítvényt állított,- s az így alakult község, előbb Bittó Kovácsházának,- majd azért mert a Kovácsházi pusztá többi részére a Lukács és Dobsa család szintén egy egy telepítvényt - Tót és Ref. Kovácsházát állított melyek azonban kisebbek voltak.: Nagy- és két hosszú ház soráért Hosszú-Kovácsházának is neveztetett,- hivatalosan azonban,- mit pecsétje igazolt, hihetőleg mert az egész terület sík pusztaság volt: Mező Kovácsháza nevet nyert. A települő kizárólag rom,cath.lakosság mintegy 6-7 százat tett ki,- s túlnyomólag magyar elemet, kis részben tótságot képezett,- s a települők oroszán része Heves megyéből, kisrészben Borsod és Csongrád megyéből,- a tótok pedig Gömör, Zólyom és Árva megyéből s a környékből települtek.- Bittó Albert bérlőiként maradtak a települők,- j-l lehet Gróf Fekete Ferencz a 30-as években magtalanul elhalt s így az egész birtok a kincstárra szállott 1848 évig,- midőn a már 1000 lelket számlált község terület nagyobbításért folyamodott az akkori magyar kormányhoz. E kérvényezésnek eredménye az lett,- hogy a terület nagyobbítás kilátásba helyeztetett;- egyúttal pedig Bittótól a bérlet elvétetvén, a község közvetlen a kincstárral jutott bérleti viszonyba. A nyujtott remény azonban a magyar kormány rövid élete folytán nem valósult,- s Mezőkovácsháza községe rendezetlenül 1856 évig a kincstár kezelése alatt maradt,- míg a község azon kérelmére hogy a 3 Kovácsháza össze telepítették 1857 évben az osztrák kormány Ref. Kovácsházának vallási okból mellőzésével az össze telepítést

elhatározta,- s így Tótkovácsháza nagyobb részben áttelepült,- minek következtében a lakosság létszáma mintegy 1500 lélekre szaporodott,- s a két község területe rendszeres telepekké alakítatván,- egy telepítvényül a beltelket beszámítva 13 kishold föld osztatott ki. Majd 1867 évben a magyarkormány kezébe jutván a telepítvény bér rendszer mellett tovább kezeltetett,- míg az 1873 évi XXIII t. cz.: életbe léptével 1875 évi november 1 én az örökváltság stádiumába lépett,- s a jelenleg mintegy 3000 sőt a csatolt puszták lakói ideszámításával mintegy 3700,- lelket számláló községnek sisiphusi munkát kell végeznie,- hogy elvállalt kötelezettségének megfelelhessen.-

A község 1833 évig a battonyai rom.cath. anyaegyház leányegyházát képezte,- míg ekkor elhalván, első lelkésze árvamegyéből származott Tyapai János volt,- ki vissza lépven 1847 évtől Balogh Antal,- ennek elhalta után 1868 évtől Nagy Alajos lelkészek vezetése alatt állott,- s ez évben utóbbi is elhalván utódául Nagy Pál neveztetett ki. - A népnevelés rendszeresebb kezelése a nagyiskola felállítását után 1862-ben ébredt életre,- s jelen tanévben Görög János igazgató, Barczgy György rendes és Schnür Miklós helyettes tanítók vezetése alatt állott.-

Hihetőleg még 1833 év előtt épített a község egy kezdetleges kivitelű egyházat vályogból,- mely azonban már a 60-as években életveszélyes levén, lerontatott,- s 1879 évig,- midőn a megsemmisültet monumentalis új egyház váltotta fel,- az 1862 évben épített diszes iskola egyik terme, s egyik tanítóilak használtatott imaházul.-

Rendszeres erkölcsi testületté hihetőleg már 1814-ben a község,- mint ezt régi pecsét nyomója következtetni engedni, valjon azonban a vertfalból állott, most már részben el is bontott, roskatag község háza s jegyzőilak,- melynek egy sötét he-

lyisége 1862 évig iskolául is használtatott,- ugyan ekkor épült-e vagy később? homály födi. Csupán a községi iratok nyomán - annyi bizonyos, hogy a 40-es években 1847. évben elhaltaig,- hosszúfalvi Illés Dávid, -1848. évben Thuróczy Sándor, 1848 év végétől, 1869 év április haváig Bagyik Antal, innen Szücs Mihály 1877 évi Juniussig,- majd Csala Ferencz 1879 évi február 21-ig midőn Bagyik Antal újra választott - voltak a község jegyzői.

A község az 1857 évi rendezésig minden építkezésében kezdetleges volt annyira,- hogy még a paplak is egy kunyhószerű alacsony, és sötét vertfalból készült házacská volt,- még maga a lelkész saját telkén s pénzén, építtetett alkalmas lakást,- melyet a község 1869 évben megvásárolt,- a rendezés óta azonban minden nehézség s terméketlenség mellett is oly gyors haladásnak indult, hogy 1872 év kezdetével egyik szolgabírótság székhelyévé lett, a népoktatásra 3 tanteremmel bír s 1882 évi November 1. én gyógyszer-tár állíttatott fel,- s a tapasztalható kulcsinból, - nyert vasúti állomása folytán előmozdított forgalmából,- s a bérlő közönség központja folytán: joggal feltehető,- hogy élénk előhaladásnak néz elébe,- annál is inkább, mert a már évek óta rendszeres népoktatás, az ifjú nemzedék művelődését mozdítván elő: az önbecs s ettől elválaszthatatlan minden iránti érdeklődés-, a megkezdett irány fokozatos megtartására: legszebb reményekkel kecsegtető emeltyü.-

Feltehető! A munka és szorgalom párosulva becsületesség s közügyek iránti érdeklődéssel leküzd a legnagyobb nehézséget,- s megvalósítja a költő szavát:

"Hass, alkoss, gyarapíts!- s a haza újra virul",- s a közjólét és közügyek intézésénél teljes egyetértés, s akarat által, a költő arany mondata: "Válat

a vállhoz s a nap alatt, nincs ki meg döntse e szikla falat,"- Mező-Kovácsháza község a Magyarország virágzására megtestesül.- Isten áldását!!!!...

Mezőkovácsházán 1884 évi
Július hó 6-án

Simay Ede

..... olvashatatlan
olvashatatlan aláírás/

Kádas Mihály

Kovács Antal

Priskin Mihály

..... Pál

építészeti bizottsági
felügyeleti tagok.

Bagyik Antal

községi jegyző

Székely Antalné

/olvashatatlan

aláírás/

Dr.Kuthy Elek

orvostudor

/olvashatatlan

aláírás/

Szabó András t.

bíró

Ondák Márton

adószedő esküdt

Papp János esküdt

Papp Ferencz

esküdt

Mihály Mihály

esküdt

Bagyik Mihály

közgyám

Névjegyzéke

Mezőkovácsháza község 1884-ik évi községi
kölcséget fizető lakosainak

Sugár Béláné	Józsa József, és Pál testvérek
Dr.Kuthy Elekné	lfb. Józsa János
özv.Rosenthal Ignáczné	Gyurmán István
örökössei	Majorovics István
Gyurmán Mihály	Kovalcsik József
Ujlaki Lipotné	Varga M., József
Papp József	Agócs István
Agócs Mihály	Gyurmán János
Agocs József	Mikite Mihály
Marsanyen János	Bozsó György
özv.Zsóter Istvánné	özv. Tóth Györgyne
Bellovai Rókus	Kanász András
Bodi István	Kanász József
Stasák József	Jakab Ferencz
özv. Kovalcsik	Kovács Antal
Ignáczné	Mikite István
Sztopek János	Kiss János
Dudaszeg Mihály	Szalánczki Gergely
Marunák József	Prágai Mihály
Mihály Mihály	Haspel János
Mezei Péter	özv. Bella Józsefné
Józsa János és	Tóth /csezi/ János
Mátyás	öz. Prágai József
Zatykó József és	Melkó György
István	Szakál Mihály
Grestyák Ignácz	Biró János
Rosenthal Mór	if.Prágai József
özv.Mezei Ferenczné	Kerekes István
Kiss Károly	Szeveri Mihály
Kanász István	/olvashatatlan név/
Szöllősi Lukács	Rosenthal Ignácz ifj.
Gú: György	Faragó István
Sándor Antal	Ale Mihály
Kovalik István	Kiszel József
Nemes Mihály	Agocs Mátyás
Tóth János	özv. Elias Józsefné

özv. Kis /kavics/ Józsefné	Bella Mihály
Lukács Lázár	Stefanek János
özv. Csúcs Ignáczné	Knapcsik János
Braczkó József	Grünwald Péter
Agócs Ferencz	Miskolcsik János
Vig István	özv. Ale Jánosné
Priskin János	Beke József
Jakab János	Pasek István
özv. Kanász Ferenczné	Józsa /birkás/ János
Jakab István	öv. Dulka József
Tóth /csezi/ István	Kovács /komfroti/ Mihály
Majorovics János	Gáll István
Trabalka Márton	Sárközi János
Bódi József	özv. Csáki Jánosné
Balla József	Thomka Pál és Ida
Agocs /bali/ Mihály	Tonusa Endre
Gajdos György	Klimó János
Fülöp Ignác	Horváth Ferencz
özv. Fülöp Antalné	Knapcsik András
Fülöp Imre és András	öv. Tóth István
Csimsi János	özv. Stloszár Mihályné
özv. Varga István	if. Dulka József
Varga d. József	Bagyik Mihály
Sramkó János	Braun Mihály
Majorovics Mátyás	Jaszicsek András
Gút Gábor	öz. Józsa /balog/ János
Mezei István	Takács Pál
Csehák József	if. Ale István
Trammer Elias	Agócs Vince
if. Kovalcsik József	Gál János
Szabó András	Krajcsi Tamás
if. Mikite József	Jakabffy Ferenczné
Ale Mátyás és Sándor	özv. Vrknyár Györgyné
özv. Racsek Mihályné	Szunega József
öv. Szarka György	Kovalcsik /germán/ István
Éliás Pál	öv. Kovalcsik József
Eliseus József	Varga István
Flokk István	Csurák József
	Mikite Imre
	Furi Lázár

Baliga János
Belák József
if. Belák István
Viczián Mátyás
Bulik György
Jakab Márton
Kostyál István
örökössei
Szász Mátyás
Agocs Lászlóné
Lukács János
özv. Trcsik Istvánné
Kostyál Pál
Ale György
Belova Pál
Knapcsik Márton
Zsofcsák János
Bolcsák István
if. Takács Mihály
Jakabffy Erzsébet
KristSORINÉ
Bielobuk János
özv. Dlabik Józsefné
Csimsi György
Matyuska József
Kovalcsik Ignác
Dyemó József
Szajduk György
Haluska István
Dyemó Miklós
Lukács Pál
Kovalik József
Huttmann András
özv. Ale Imréné
öv. Agocs Ferencz
Vláh István
Vojskó István
if. Gáspár István
Csóti Antal
Janicsek András

Romanek Márton
Szöllősi Ferencz
Polyacsek Mátyás
Trajer János
öv. Szöllősi József
Szöllősi György
özv. Kovács /kompoti/
Józsefné
Dulka Mátyás
Ronai Albert és
Rosenthal Simon
özv. Stefanidesz
Andrásné
Orosz Pál
Árvai József
özv. Kovács /béder/
Jánosné
Gáspár István
Fudala János
Kovalcsik Pál
öv. Takács Mihály
özv. Szlamkai Mihályné
Czuth Mihály
Mikula /szlesák/ István
Vanyó Mátyás és János
Varga /mengyi/ István
F. Gút János
Varga /mengyi/ József
Sótér Ignác
olvashatatlan aláírás
özv. Kuliga Lőrinczné
Lipták János
özv. Kuliga János
Dudaszeg János
Temmer Dávidné
özv. Mihalyák Mártonné
Ondák Márton
Toth /jamsi/ József
özv. Tóth Jánosné
Kovács András kompoti

Sotér János
Fülöp /gyüri/ József
Sztahura György
Sotér András
if. Oncsi János
öv. Fülöp András
Jaszisek István
Fudala Antal
ifb. Kuliga János
Belák Ferencz
özv. Kovács /kocsán/
Mihályné
Bányik Ferencz
Bévák István
Szász András
Bévák Pál
Mezei Mihály
Jaszicsek Márton
Dinyés József
Orosz János
Dulka Pál
Balda Ferenc és
István
Pletka György
Papp Pál
Fári Jakabné örökösei
özv. Ale Istvánné öv.
Priskin Mihály
Császár András
Szlamkai József
Lovász Albert
Schmidt János

özv. Tepliczki
Györgyné
Lovász Ferencz
özv. .... Mihály
Gál Péter
Ondák József
if. Mihály Antal
örökössei

Kovács Péter kompoti
Takács /flotás/ István
Cseh Mihály
Gregus János
Gálik András
Durbák József
öv. Takács János
Kubusz János
Miskolcsik István
özv. Sramkó Istvánné
Varga István /nagy/
if. Kuliga János
özv. Vlcskó Pálné
özv. Sotér Andrásné
Kovács / ... / István
Sótér István
öv. Ondrusik János
Kocsán János
Kresák István
Zacsok János
Bomba Mihály
Janiga János
Csabai Ferencz
Faragó István varjasi
Szikszai Tamás
Fekete János
özv. Kubusz Györgyné
olvashatatlan név
Kovács /kompoti/ János
özv. Koza Péterné
Meli János
Magura József

Gút Antal
Mikite Pál
Czékmán Gábor
Sárközi István
if. Fülöp János
Szöllősi Mihály
Keviczki Ferenc

Józsa /balog/ István
öv. Mikite József
özv. Mudri Jánosné
Orem János
Deák Mihály
Szabó János
Dudaszeg Pál
Deák Imre
Papp Ferencz
Róka György
if. Sárközi Mihály
Batta Albert
özv. Bulya Istvánné
Tóth /jamsi/ István
Pászti Pál
Papp György
Papp János
Bagyik Székessy
Cecilia
Kaszányi József
Czúth András
Gál Tamás
Misurda Péter
öv. Józsa Pál
Bomba György
Setényi István
Izsák Ferencz
Molena Mihály
Szalai Gábor
Gigacz Péter
özv. Herjeczki
Mártonné
Fülöp János
Bodi János
Gigacz József
Matuska István
Auspicz Herman
Bulya József
Csáki József
Dalicsek Antal
Deák Mátyás

Mudri István
Pavel János
Szlovák György és
Vincze .
Pasek János
Lukács Mihály
Pauló Mátyás
öv. Gút János
Soki Mátyás
Séllei József
özv. Gyebnár Jánosné
Kovalcsik Mihály
Kis /barát/ Mátyás
Farkas István
Flokk Márton
Gút Balázs
Nagy István
Toth Gergely
Szalai József
Mezei József
Grestyák Mátyás
özv. Szüle Józsefné
Varga /kanász/ János
Salka András
olvashatatlan név
olvashatatlan név
olvashatatlan név
Winkler Ferencz
Lieberman Adolf
K. H. Urad, Bérlők:
és Kovácsházi
pusztai lakosok
Simay Ede
Szombathelyi József
Kádas Mihály
Sármezey Antal
if. Nágel Vilmos
Nágel Henrik
Greén Alajos
Karkus András
Héjjas Mihály

Dukecz Sámuel
Fischer Miklós
Gilicze József
Grünvald Herman
Gyurgyevits László
Kálhos Ferdinánd
Kis Ferencz
gyógyszerész
Kleisz Bernát
Korcsock Péter
Kovács Mihály
bubuska.
Lombai Géza
Lovrics István
Majoros János
Matyasoczki Rókus
Nagy János
öv. Nagy Mihály
Orem István
Rosenthal Sámuel
Roth Johanna
Roth Zakariás
Rubenstein Ignác
Sári József
Sárközi Ferencz
Selmeczi István
Steiner Bernát
Stetner Tamás
Szabó János-Mátyás.-
és Rókus
Szokol János
Takács .....

Vigh .....

olvashatatlan név

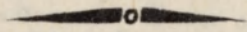
Komáromy Sándor
Faragó Imre
Török Imre
Lőrincz András
Szabó János
Holvéd Vilmos
Lószlóffy Emánuel
özv. Simay Kristofné
Böhm Sámuel
Egyedüli nagybirtokos

Pécska-Kovácsháza
k.k. Uradalom.

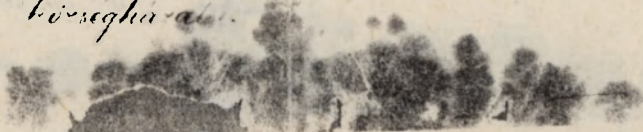
/Záradék: A teljes anyag eredeti helyesírásban,
szöveghűen készült. Szentiványi Lászlóné./

Emlék irat.

1. Mely Sz. r. v. sz. háza község község-házának s pgy
zár lakosának 1807-évi eszközött egyet-
ven a határozat.

1. Mely Sz. r. v. sz. háza község területé-
nek nagyon korlátolt volta, nem állította az
egy-egy községet — különösen mint erkölcsi tes-
tület — azon szerencsés bulyozta, hogy
közze vagyonnal rendelhető. Ennek hi-
vathatósága lett hogy bár szorgalmas
erkölcsi lakosság lakta: a saját elgondol-
tás és a gazdasági ügyek nem hozta meg,
hogy az a szegény szelvényeket volt köze-
ben a lakosok hirtelen az erkölcsi testület kéren-
től rendelhető: s állította a szegények
egyedeket különösen a jótételezők által
község-házán.

Az Emlék-irat... első oldala.

annál is inkább, — [redacted] — és csak a rend-
szers népszerűsége, az éjje nem idek művel-
dését megdítván elő: az önbicsóttól el-
vashatlan minden iránti érdeklődés,
a megerőltet irány felekezési magyaráz-
sára. Legjobb reményekkel becségteli
emelyük.

Feltekint! A munka és szorgalom
népszerűsége becsületesség s közügyek iránti
érdeklődéssel le kívánja legnagyobbat
bebecégteli; s megvívó sítja a K. H. szavát:
„Hass, alkoss, gyaragui s — — — — —
újra virul!” — s a közjélet és közügyek
intézésénél teljes mértékű s átkarölt ál-
tal a K. H. drangy mondala: „Talál a
váltat s a nap alatt, nincs ki meg-
döntie e székü jalat!” — e H. H. H. H. H.
háza közöig s Magyarorszag virágzásá-
ra megteretül. — Isten útjától !!!

e Mexó Kovácsoknál 1884 évi

Julius nő C. a. n.

Magy. Id.
1884. évi. H. H. H. H. H.

Magy. Id.

Rovácsoknál

1884. évi. H. H. H. H. H.

Magy. Id.
1884. évi. H. H. H. H. H.
Magy. Id.
1884. évi. H. H. H. H. H.
Magy. Id.
1884. évi. H. H. H. H. H.
Magy. Id.
1884. évi. H. H. H. H. H.

Az Emlék-irat... utolsó oldala.

TARTALOM

- 1./ Balogh György: Bevezető ..... 3.p.
  - 2./ Balogh György: A tanácsháza építés-
története..... 6.p.
  - 3./ A felépült tanácsháza földszinti alap-
rajza és berendezése ..... 13.p.
  - 4./ A felépült tanácsháza első emeleti
alaprājza és berendezése ..... 14.p.
  - 5./ A felépült tanácsháza második emeleti
alaprājza és berendezése ..... 15.p.
- MÁSODIK RÉSZ
- 6./ Emlék-irat Mező-Kovácsháza község
községházának s jegyzői lakának 1884.
évben eszközölt építésére vonatkozó-
lag..... 17.p.
  - 7./ Névjegyzéke "Mezőkovácsháza" község
1884-ik évi községi kölcséget, fizető
lakosainak" ..... 24.p.
  - 8./ Az 1884-ben épült községháza -1950-
tól 1984-ig tanácsháza - épülete ..... 30.p.
  - 9./ Az 1884-ben épült községháza -1950-
tól 1984-ig tanácsháza alaprajza..... 31.p.
  - 10./ Az Emlék-irat..... első lapja..... 32.p.
  - 11./ Az Emlék-irat..... utolsó oldala..... 33.p.
  - 12./ Tartalom..... 34.p.

